

21. Oikeusaputoimisto

Kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta v:lta 1950 sisälsi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan tammikuun 11 p:nä 1950 oikeusapulautakuntaan kertomusvuodeksi puheenjohtajaksi oikeusneuvos G. F. Nyberghin ja jäseniksi hovioikeudenauskultantti L. P. Sauraman, varatuomari H. Sipilän, Suomen ammattiyhdistysten keskusliiton puheenjohtajan A. Sumun ja filosofian maisteri E. A. Aleniuksen. Jäsenistään valitsi oikeusapulautakunta kokouksessaan tammikuun 30 p:nä varapuheenjohtajakseen herra Sumun. Kaupunginhallituksen valitsemana edustajana oikeusapulautakunnassa oli kertomusvuonna päätoimittaja L. E. Aho.

Oikeusapulautakunnalla oli vuoden kuluessa kolme kokousta. Kokouksissa käsiteltiin pääasiassa juoksevia asioita.

Oikeusavustajana kertomusvuonna oli edelleen varatuomari Y. J. E. Hämesalo ja apulaisoikeusavustajana varatuomari S. M. K. Korpela. Toimistoapulaisena oli rouva A. S. Lindegrén. Kesäloimasijaisina toimivat varatuomari M. Eklund ja lainopin ylioppilas M. Hämesalo sekä rouva H. Korpela.

Lesk rouva O. Dickman, joka oli ollut oikeusaputoimiston siivoojana kesäkuun 1 p:stä 1912 lukien, erosi sairaalloisuutensa ja korkean ikänsä vuoksi toimestaan syyskuun 1 p:nä 1950. Hänen tilalleen toimiston siivoojaksi otettiin rouva M. M. Lentämäki.

Talousarvion mukaan olivat oikeusaputoimiston menot v. 1949 1 241 661 mk ja kertomusvuonna 1 278 610 mk. Määrärahoja oli riittävästi, joten ainoastaan muutamia pienenhköjä ylityksiä oli pakko tehdä ja niihin saatiin asianomainen hyväksyminen.

Oikeusaputoimiston toiminta kertomusvuonna jatkui ohjesäännön mukaisesti samaan tapaan kuin edellisenäkin vuonna. Toimeksiantoja saatiin Tampereen ja Lahden oikeusaputoimistoilta sekä Turun kaupungin oikeusavustajalta. Myös Ruotsista Tukholman läänin ja Tukholman kaupungin sekä Västmanlandin läänin oikeusaputoimistoilta saatiin muutamia juttuja hoidettavaksi.

Rekisteröityjen asioiden luku oli kertomusvuonna 1 372, oltuaan edellisenä vuonna 1 390. Suurimman asiaryhmän muodostivat edelleen työ- ja palkkariidat. Ne lisääntyivät jonkun verran edelliseen vuoteen verraten. Niistä kuitenkin saatiin suurin osa sovinnolla ilman oikeudenkäyntiä järjestettyä. Veroasiat myöskin lisääntyivät. Avioeroasiat yhdessä asumuserojuttujen kanssa hiukan lisääntyivät. Jäljempänä olevat numerotiedot valaisevat lähemmin oikeusaputoimiston toimintaa kertomusvuonna.

Käyntien luku oli vuoden aikana 11 147, niiden oltua v. 1949 11 164, v. 1948 10 318 ja v. 1947 10 383.

Eri kuukausien osalle jakaantuivat käynnit seuraavasti:

Kuukausi	Käyntejä			Kuukausi	Käyntejä		
	Vastaan- ottopäiviä	Kaik- kiaan	Päivää kohden		Vastaan- ottopäiviä	Kaik- kiaan	Päivää kohden
Tammikuu	24	901	37.5	Heinäkuu	26	906	34.8
Helmikuu	24	899	37.5	Elokuu	27	921	34.1
Maaliskuu	26	952	36.6	Syyskuu	26	981	37.7
Huhtikuu	22	911	41.4	Lokakuu	26	998	38.4
Toukokuu	25	964	38.6	Marraskuu	26	986	37.9
Kesäkuu	25	886	35.4	Joulukuu	23	842	36.6
Yhteensä					300	11 147	37.2

Kuten edellä olevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 300 päivänä. Käyntien luku päivää kohden oli siis 37.² niiden luvun oltua v. 1949 37.¹ ja v. 1948 33.⁹.

Käyntien suurin luku samana päivänä oli 49, pienin 3.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin ym. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin.

Vuoden kuluessa tulleita asioita oli 1 354 ja edelliseltä vuodelta siirtyneitä 18, yhteensä 1 372. Kirjallisten toimituskirjain luku oli 1 435 ja näistä hakemuskirjoja 559.

Rekisteröityjen asiakkaiden luku ja ammattiala näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Mp.	Np.	Yht.
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	3	—	3
Palstatilallisia	3	—	3
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	28	67	95
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	13	51	64
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	209	131	340
Muita työntekijöitä	93	89	182
Merimiehiä ja kalastajia	4	—	4
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	17	—	17
Yksityisten palvelijoita	—	71	71
Muun elinkeinon harjoittajia	2	16	18
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	5	344	349
Yhteensä	377	769	1 146

Vuoden aikana käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittäminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita:	
vuokrariitoja	33	oita	11
työ- ja palkkariitoja	390	Yleisiä veroja koskevia asioita	231
muita velkomisjuttuja	63	Holhousasioita	2
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	9	Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, valituksia ym.	161
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Pieniä rikosjuttuja	18
avioiriitoja	25	Toimeksiantoja	13
asumuseroja	39	Sotilasavustuksia ja huoltoeläkkeitä	5
avioeroja	159	Tapaturma-asioita	35
perheen elatusasioita	37	Huoneenvuokra-asioita	100
kuolleeksi julistamista	4	Lapsen suku-asemaa koskevia asioita	4
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita ...	33		
		Yhteensä	1 372

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1 356, kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	414	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut perille	46
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	211		
Erinäisistä syistä jätetty sillensä ...	126	Yhteensä	1 356
Annettu eri viranomaisille	559		

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 559 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvan-oikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakautuivat eri viranomaisien kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	15	palkkalautakunta	1
Korkein oikeus	4	holhouslautakunta	1
Korkein hallinto-oikeus	12	kiinteistölautakunta	1
Valtiovarainministeriö	39	huoneenvuokralautakunta	75
Puolustusministeriö	6	vuokrantarkastuslautakunta	26
Sisäasiainministeriö	2	lastensuojelulautakunta	2
Kulkulaitosten ja yleisten töiden mi- nisteriö	3	ensimmäinen kaupunginvouti	1
Sosiaaliministeriö	5	verovirasto	1
Uudenmaan lääninhallitus	123	evangelisluterilaisten seurakuntain kirkkohallintokunta	1
Turun ja Porin lääninhallitus	7	Turun hovioikeus	24
Hämeen lääninhallitus	6	Vakuutusosikeus	30
Kymen lääninhallitus	2	Valtion tapaturmatoimisto	3
Vaasan lääninhallitus	3	Rautatiehallitus	3
Kuopion lääninhallitus	9	Sotaeläkekomitea	4
Mikkelin lääninhallitus	1	Kansaneläkelaitos	7
Lapin lääninhallitus	1	Kansaneläkelaitoksen lisätty hallitus ..	8
Valtion verojen tarkastuslautakunta:		Vakuutusyhtiö Pohjola	1
Uudenmaan läänin	34	Helsingin tuomiokunnan tuomari	1
Hämeen läänin	1	Kajaanin tuomiokunnan tuomari	1
Oulun läänin	1	Euran tuomiokunnan tuomari	1
Helsingin kaupungin:		Helsingin ym. pitäjäin käräjäkunnan kihlakunnanoikeus	2
kaupunginhallitus	54	Hattulan ym. pitäjäin käräjäkunnan kihlakunnanoikeus	1
maistraatti	13		
raastuvanoikeus	22		
liikennelaitos	1		
			Yhteensä 559

126 asiaa jätettiin sikseen osaksi sen takia, että oikeudenetsijät, sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sovintotietä päästy tulokseen, eivät jatkaneet asiaansa, osaksi sen takia, että ei ollut toiveita voittoa asiaa oikeudenkäynnillä, sekä myöskin sen takia, että oikeudenetsijät joko eivät tahtoneet tai eivät voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuustodistusta.

46 asiassa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut perille sen takia että haasteet oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiesten ei tarvinnut avustaa asianomaisia sen takia että vastaajia ei haasteella tavattu tai sen takia että asia ennen oikeuden istuntoa oli järjestetty.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin kertomusvuonna 273 asiassa. Näistä ajoi toimisto vuoden kuluessa loppuun 211 asiaa, joista voitettiin 200 ja hävittiin 11 asiaa. Täkäläisessä raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden kuluessa toimiston puolesta 340 kertaa 190 päivänä.